

İŞLETİM SİSTEMLERİ

İş Parçacıkları (Threads) & Eşzamanlılık
(Concurrency)

ubuntu

Windows 11

macOS

macOS
Sonoma

Öğrenme Hedefleri

Bu konuyu çalıştıktan sonra:

- Genel bakış
- Çok Çekirdekli Programlama
- Çoklu İş Parçacığı Modelleri
- İş Parçacığı Kütüphaneleri
- Kapalı İş Parçacığı
- İş Parçacığı Sorunları
- İşletim Sistemi Örnekleri

Hedefler

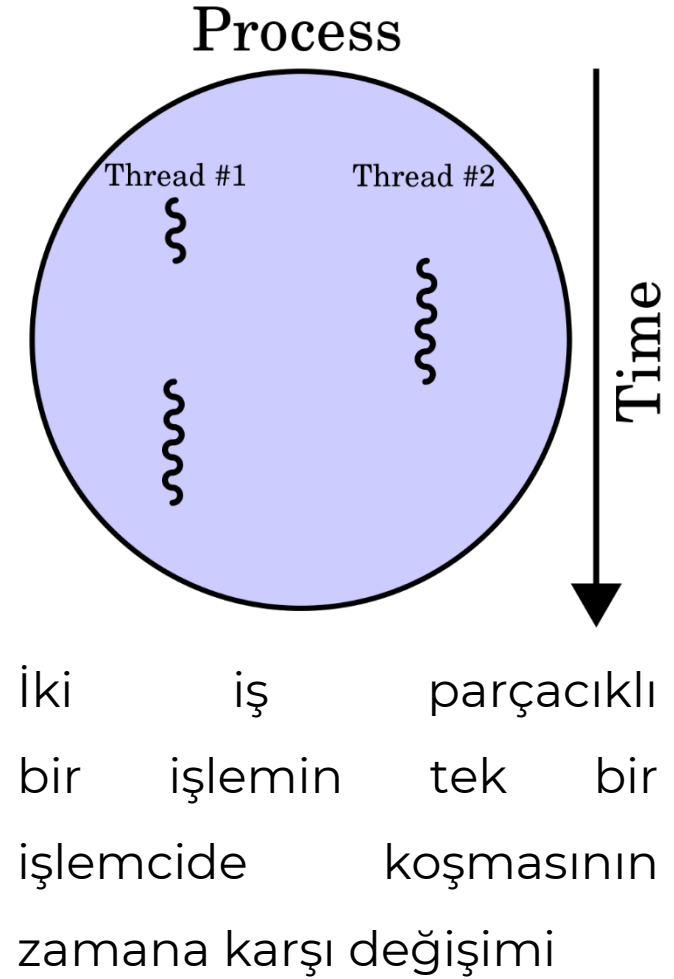
- İş parçacığının temel bileşenlerini ve iş parçacığı ve prosesler arasındaki farkı tanımlamak.
- Çoklu iş parçacığı uygulamaları tasarlamamanın avantajlarını ve zorluklarını açıklamak.
- İş parçacığı havuzları, fork-join (oluştur-birleştir) ve Grand Central Dispatch dahil olmak üzere kapalı iş parçacığı farklı yaklaşımlarını göstermek.
- Windows ve Linux işletim sistemlerinin iş parçacıklarını nasıl temsil ettiğini açıklamak.
- Pthreads, Java ve Windows iş parçacığı API'lerini kullanarak çoklu iş parçacığı uygulamaları tasarlamak.

Motivasyon

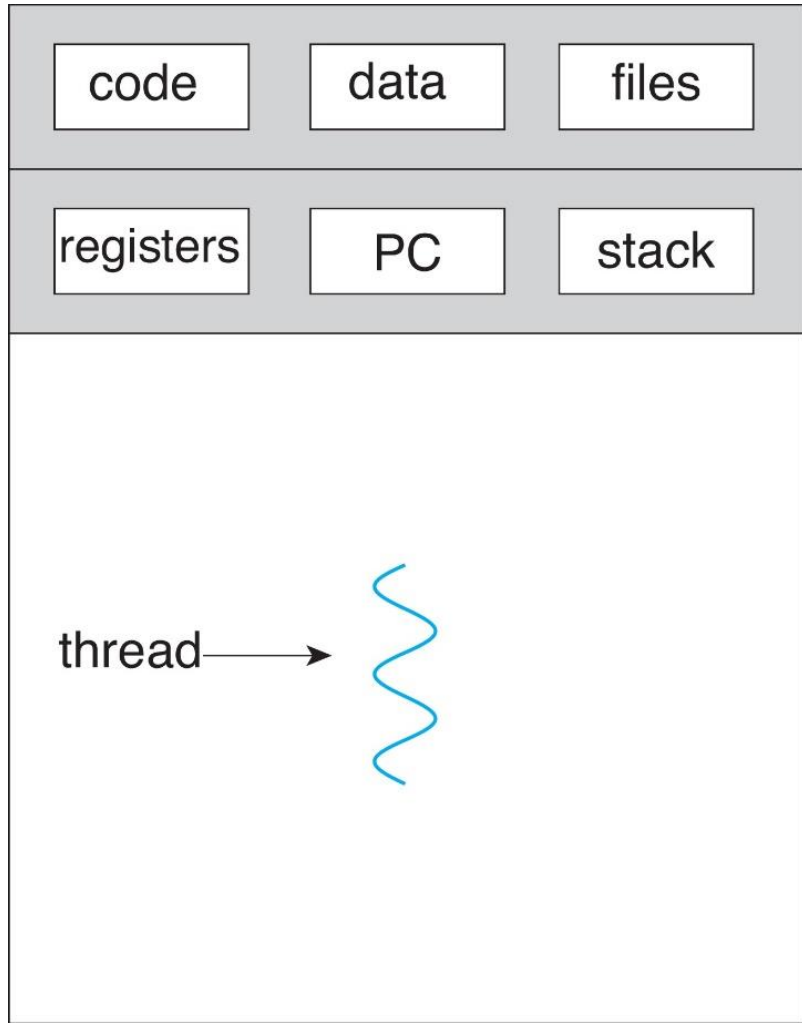
- Çoğu modern uygulama çoklu iş parçacığı modeli ile tasarlanır.
- iş parçacıkları uygulama altında çalışır.
- Uygulama ile birden çok görev ayrı iş parçacıkları tarafından yerine getirilebilir.
 - Ekranı güncelleştir
 - Veri getir
 - Yazım denetimi
 - Ağ isteğini yanıtlama
- İş parçacığı oluşturma hafif iken işlem oluşturma ağır
- Kodu basitleştirebilir, verimliliği artırabilir
- Çekirdekler genellikle çok iş parçacığı modelini kullanır

İş Parçacığı (thread) **ne demektir?**

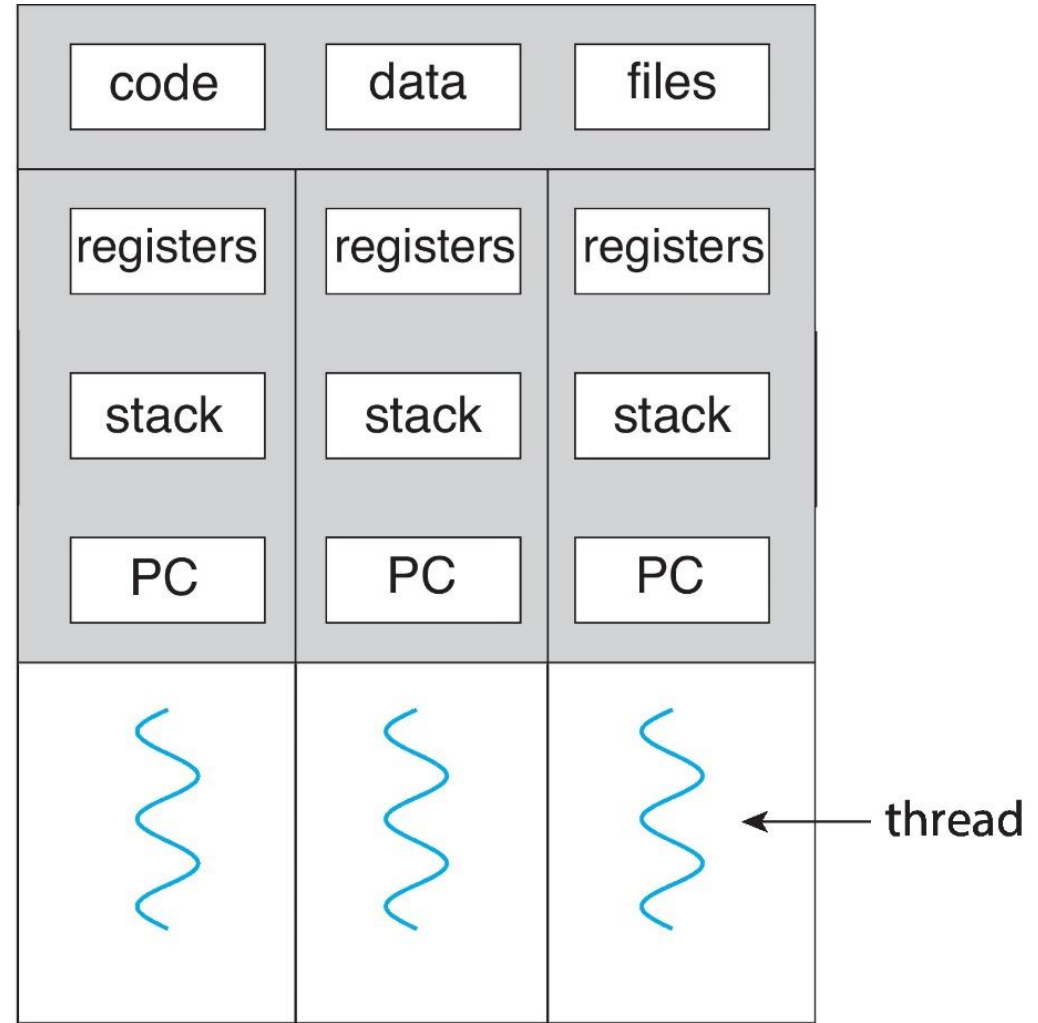
- İş parçacığı (İng. İngilizce: thread), bilgisayar biliminde, bir işin eş zamanlı olarak işlenen her bir bölümüdür.
- İş parçacığı ve işlem arasındaki fark bir işletim sisteminden diğerine değişmekle birlikte genel olarak iş parçacığının oluşturuluşu ve kaynakların paylaşılmasıdır.
- İşlemler, birçok iş parçacığı oluşturup sonlandırabilir, iş parçacıkları da ortak hafıza kullanabilirler. Çoğu durumda iş parçacıkları işlemlerin içinde yer alır, onları oluştururlar.
- Çoklu iş parçacıkları paralel olarak pek çok bilgisayar sisteminde uygulanabilir.
- Tek işlemci kullanıldığında çok iş parçacıklı uygulama, zaman dilimlemesiyle gerçekleştirilir; tek işlemci, farklı iş parçacıkları arasında çok hızlı geçiş yapar ve bu durumda işlemler gerçekte olmasa da eş zamanlı çalışıyormuş gibi görünür.
- Çok işlemcili sistemlerde farklı iş parçacıkları, farklı işlemciler üzerinde eş zamanlı olarak çalışabilir.

Tek ve Çoklu İş Parçacıklı Prosesler

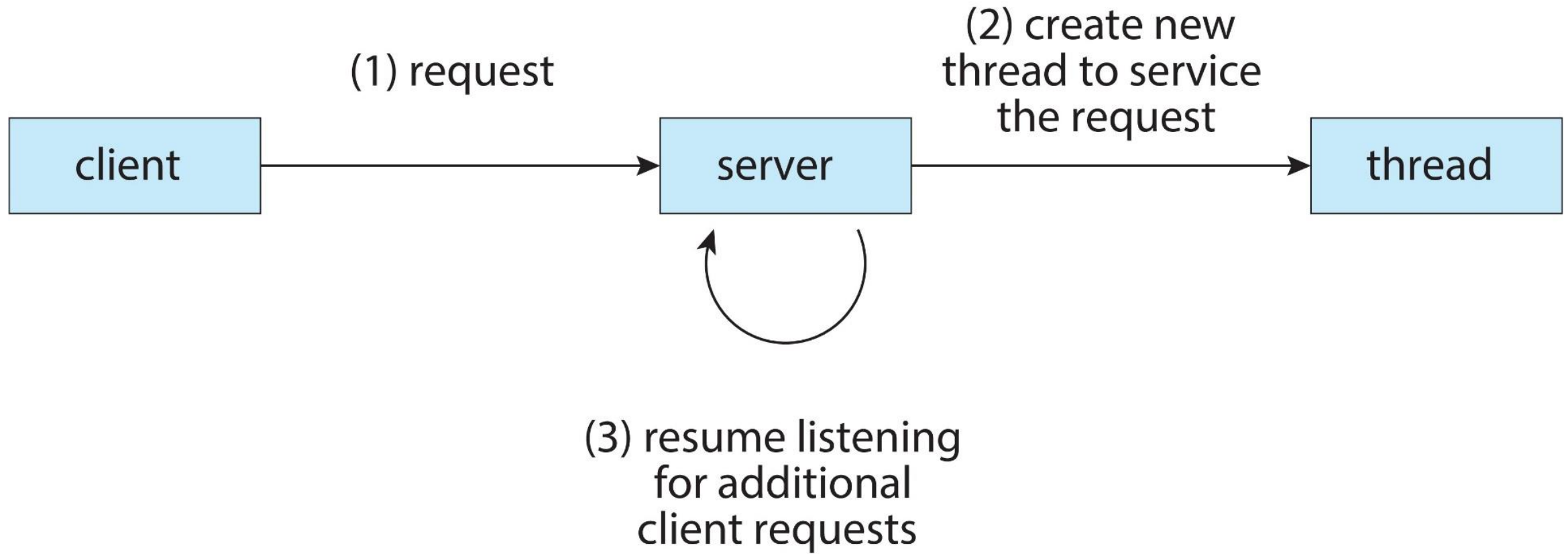

single-threaded process

multithreaded process

Çoklu İş Parçacığı **Sunucu Mimarisi**

Faydaları

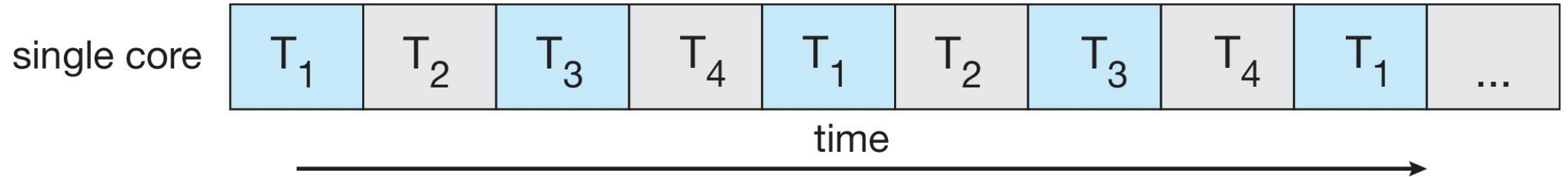
- **Duyarlılık** – özellikle kullanıcı arabirimleri için önemli olan prosesin bir kısmı bloke olursa, çalışma devam edebilir
- **Kaynak Paylaşımı** – iş parçacıkları proses kaynaklarını paylaşır, paylaşılan bellek veya mesaj iletiminden daha kolaydır.
- **Ekonomik** – proses oluşturmada daha ucuz, iş parçacığı bağlam değişimi normal bağlam değişiminden daha düşük maliyeti vardır.
- **Ölçeklenebilirlik** – proses çok çekirdekli mimarilerden yararlanabilir

Çok Çekirdekli Programlama

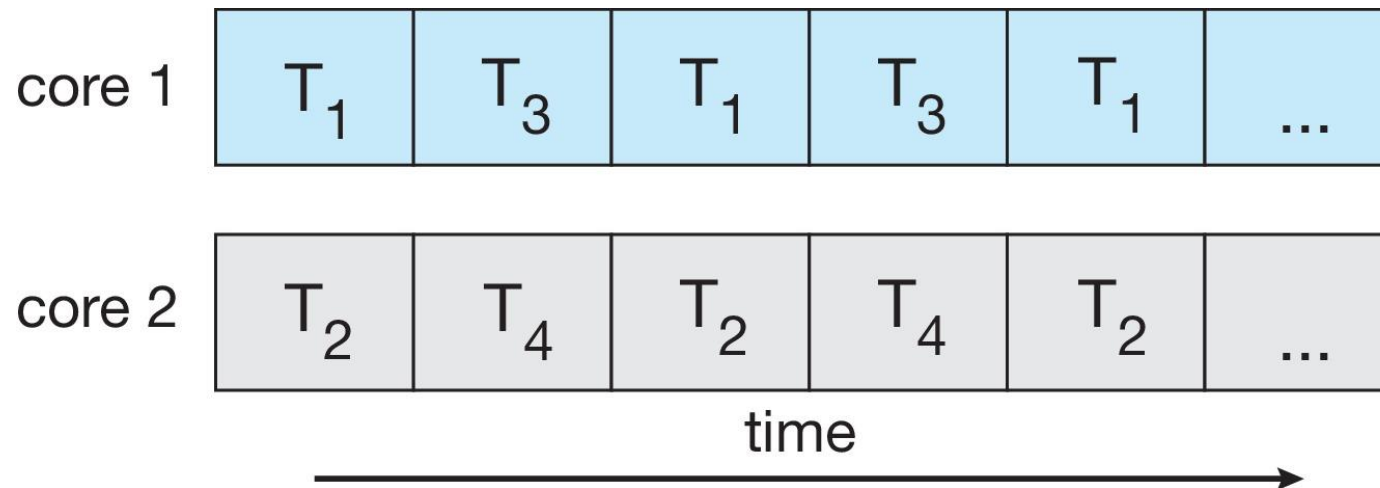
- **Çok çekirdekli** veya **çok işlemcili** sistemler programcılar üzerinde aşağıdaki baskı ve zorluklara neden olur:
 - **Aktiviteleri bölme**
 - **Dengeleme**
 - **Veri bölme**
 - **Veri bağımlılığı**
 - **Test ve hata ayıklama**
- **Parallelism** bir sistemin eş zamanlı olarak birden fazla görev gerçekleştirebileceği anlamına gelir
- **Eşzamanlılık** birden fazla görevin ilerlemesini destekler
 - Tek işlemci / çekirdek, eşzamanlılık sağlayan sıralayıcı (scheduler)

Eşzamanlılık ve Paralellik

- Tek çekirdekli sistemde eşzamanlı yürütme:

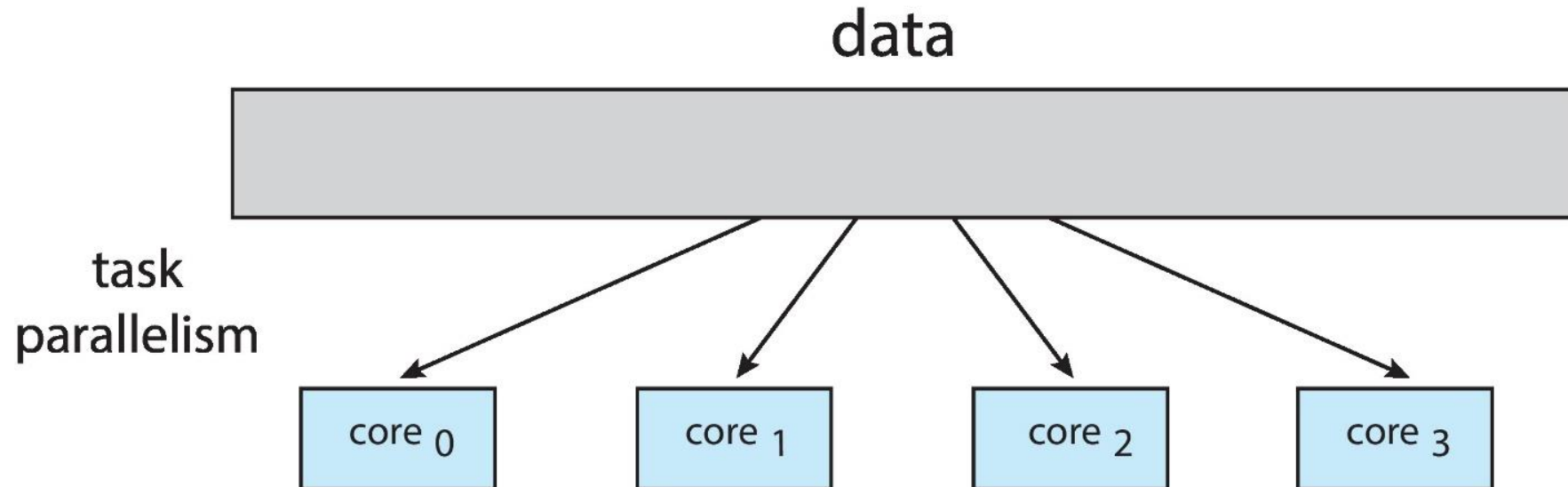
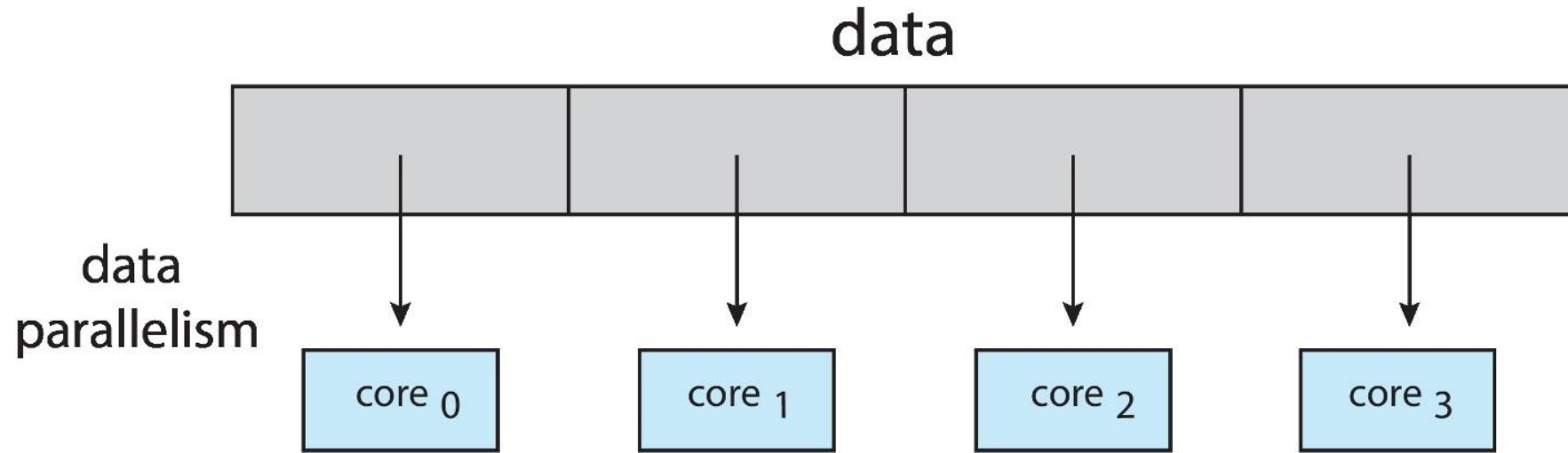
- Çok çekirdekli sistemde paralellik:

Çok Çekirdekli Programlama

- Paralellik türleri
 - **Veri paralelliği** – aynı verilerin alt kümelerini birden çok çekirdek arasında dağıtır, her birinde aynı işlem
 - **Görev paralelliği** – çekirdekler arasında iş parçacığı dağıtma, her iş parçacığı farklı işlem gerçekleştirir

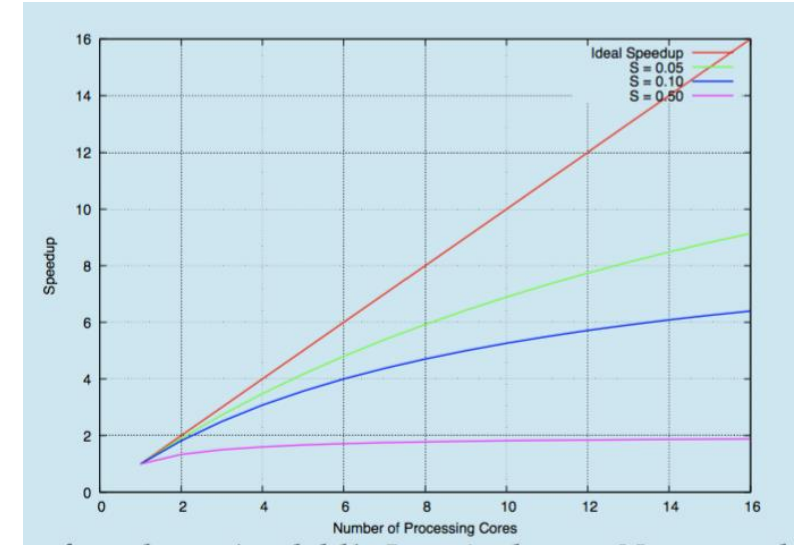
Veri ve Görev Paralelliği

Amdahl Yasası

- Hem seri hem de paralel bileşenlere sahip bir uygulamaya ek çekirdek eklenmesinden kaynaklanan performans kazançlarını tanımlar
- S seri kısımdır
- N çekirdek sayısı

$$speedup \leq \frac{1}{S + \frac{(1-S)}{N}}$$

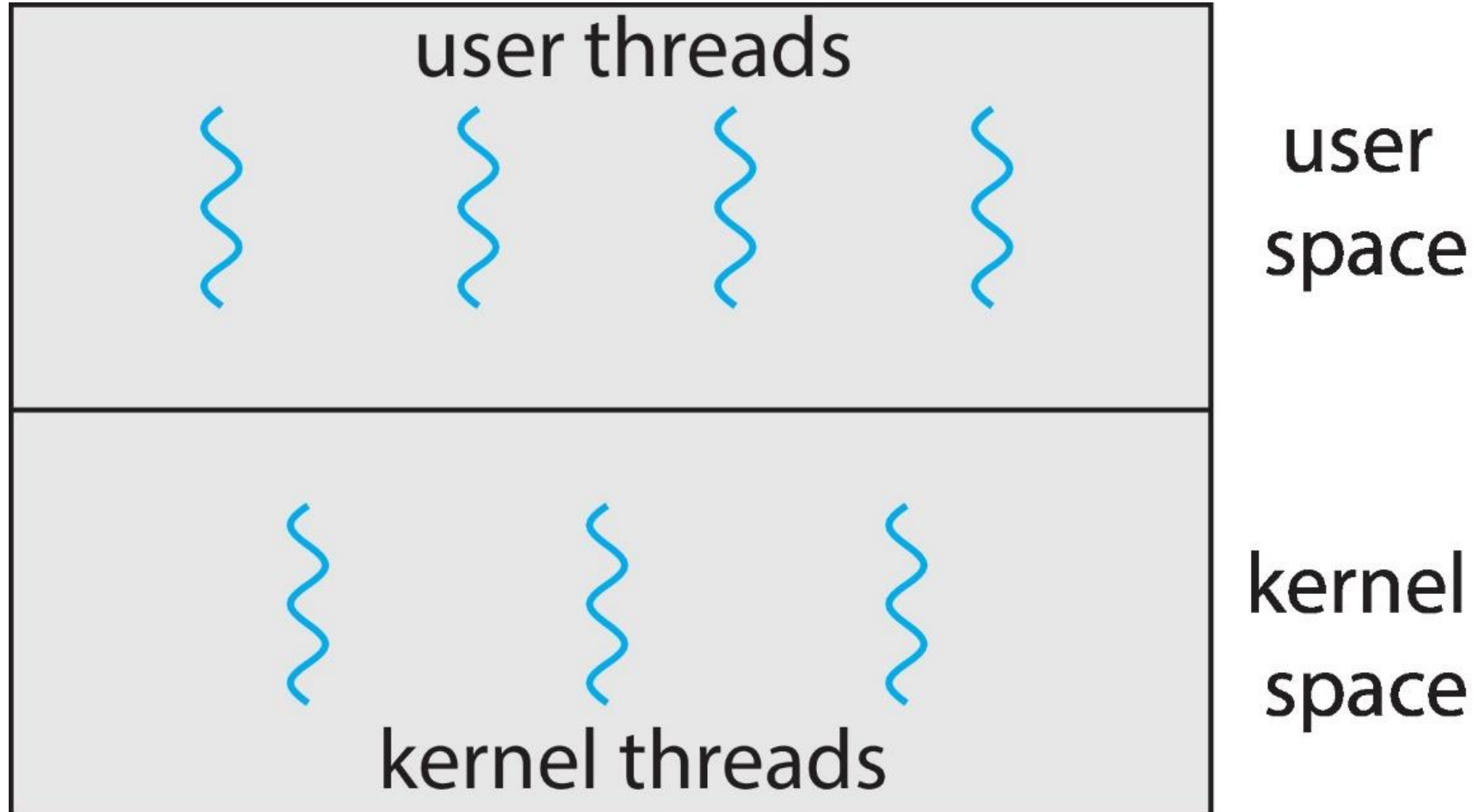
- Diğer bir deyişle, uygulama % 75 paralel / %25 seri ise, 1 çekirdekten 2'ye geçmek sistemi 1,6 kat hızlanır
- N sonsuza giderken , hız $1 / S$ e *gider*

Bir uygulamanın seri kısmı, ek çekirdekler eklenerek elde edilen performans üzerinde ters orantılı bir etkiye sahiptir

Kullanıcı ve Çekirdek İş Parçacıkları

- **Kullanıcı iş parçacıkları** – yönetim kullanıcı düzeyinde iş parçacıkları kütüphanesi tarafından yapılır
- Üç temel iş parçacığı kütüphanesi:
 - POSIX **Pthreads**
 - Windows iş parçacıkları
 - Java iş parçacıkları
- **Çekirdek iş parçacıkları**- Çekirdek tarafından desteklenir
- Örnekler – aşağıdakiler de dahil olmak üzere hemen hemen tüm genel amaçlı işletim sistemleri:
 - Windows
 - Linux
 - Mac OS X
 - iOS
 - Android

Kullanıcı ve Çekirdek İş Parçacıkları

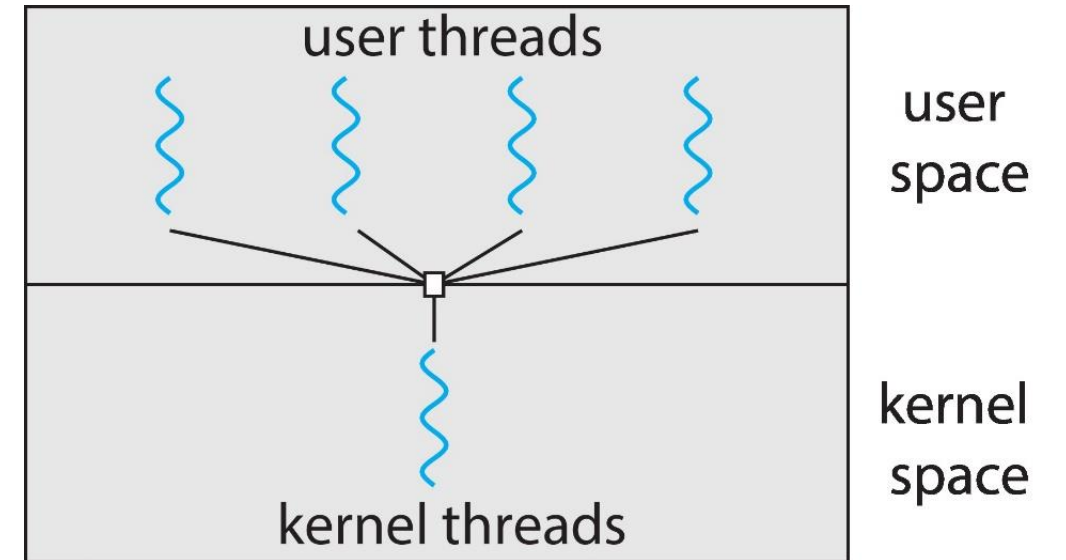

Çoklu İş Parçacığı (Multithreading) Modelleri

- Çok a bir (Many-to-One)
- Bire bir (One-to-One)
- Çok a Çok (Many-to-many)

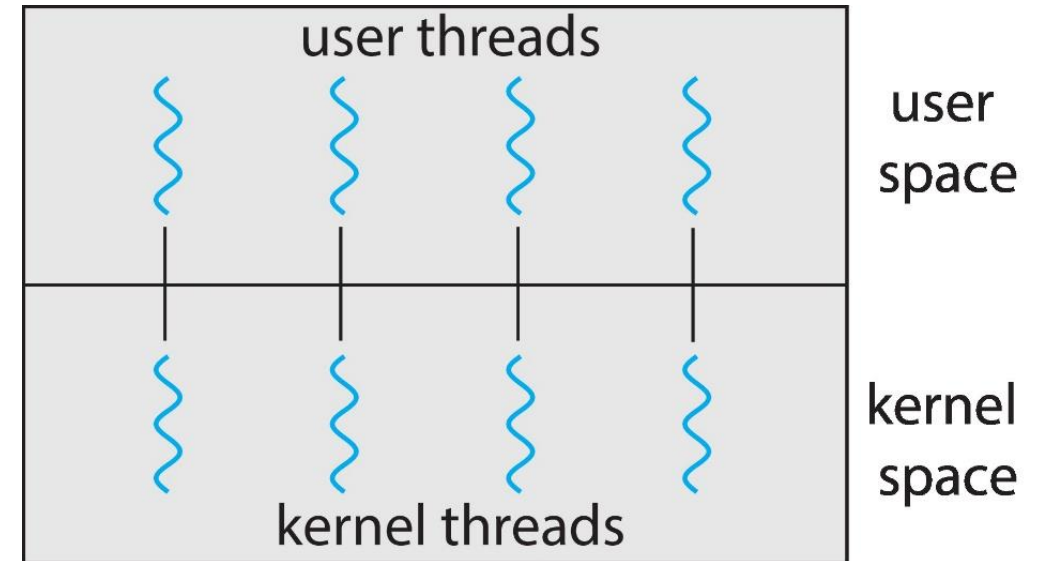
Çok a bir (Many-to-One)

- Birçok kullanıcı düzeyinde iş parçacığı tek bir çekirdek iş parçacığına den düşürülür
- Bir iş parçacığını engelleme tümünü engellemeye sebep olur
- Birden çok iş parçacığı aynı anda yalnızca bir iş parçacığı çekirdekte olabileceği için çok çekirdekli bir sistemde paralel olarak çalışmayabilir,
- Şu anda bu modeli kullanan çok az sistem bulunmakta
- Örnekler:
 - **Solaris Yeşil İş Parçacıkları**
 - **GNU Taşınabilir İş Parçacıkları**

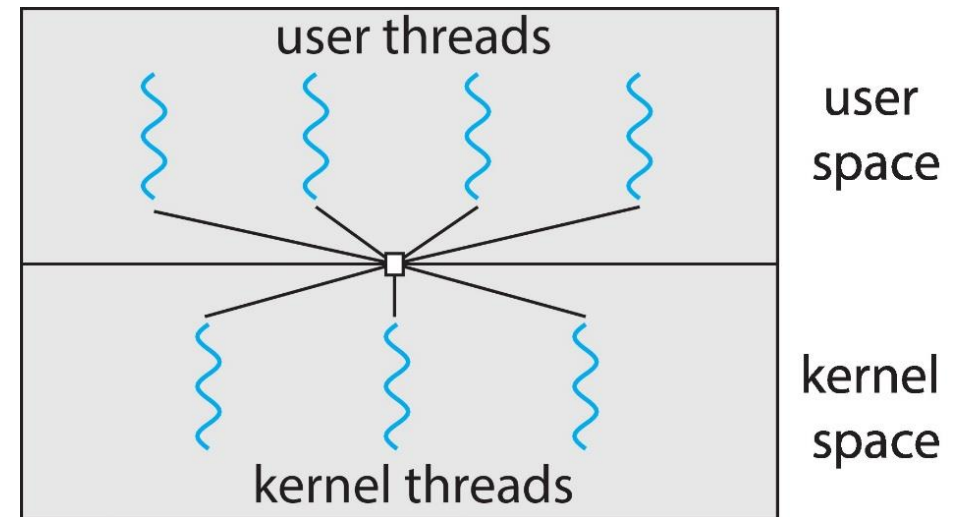
Bire bir (One-to-One)

- Her kullanıcı düzeyinde iş parçacığı bir adet çekirdek iş parçacığı ile eşleşir
- Kullanıcı düzeyinde iş parçacığı oluşturma çekirdek iş parçacığı oluşturur
- Çoktan bire modeline göre daha fazla eşzamanlılık
- Proses başına iş parçacığı sayısı bazen maliyet nedeniyle kısıtlanır
- Örnekler
 - Windows
 - Linux

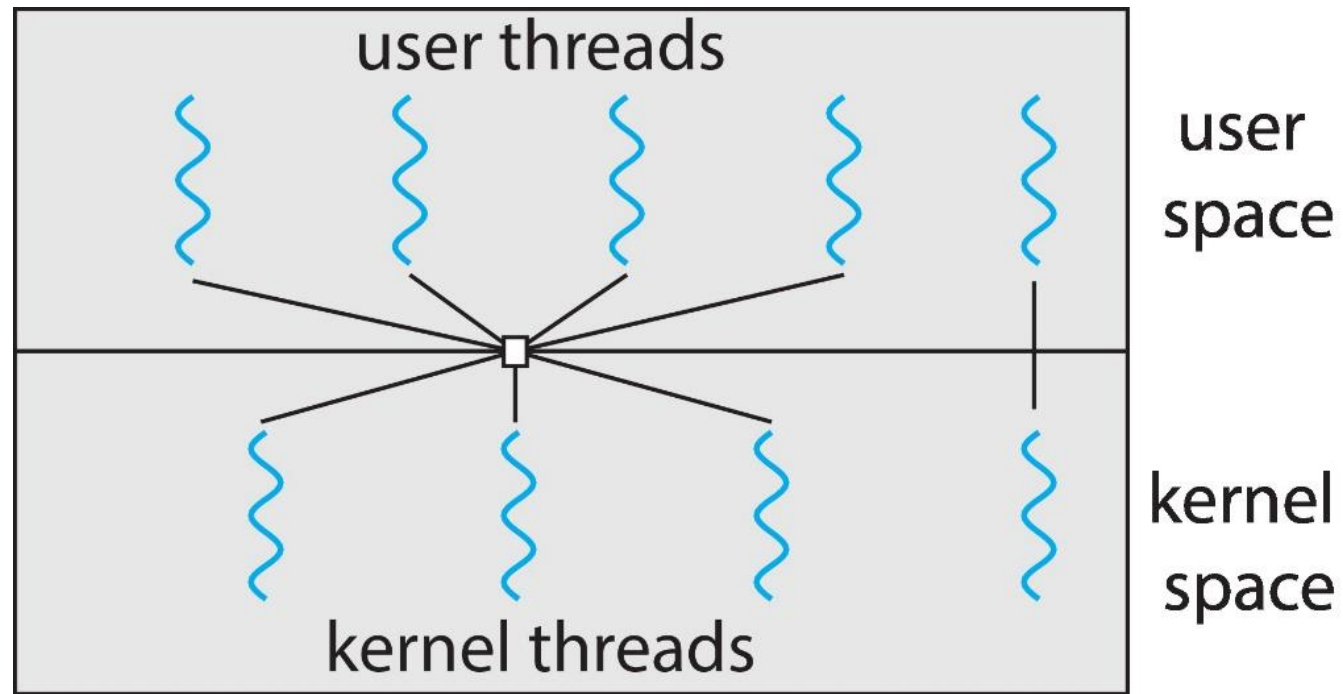
Çokdan-Çoka Modeli (Many-to-many)

- Birçok kullanıcı düzeyinde iş parçacığı birçok çekirdek iş parçacığı ile eşleşir
- İşletim sisteminin yeterli sayıda çekirdek iş parçacığı oluşturmaya izin verir
- Windows *ThreadFiber* paketi
- **çok yaygın değil**

İki Seviyeli Model

- M:M'e benzer, ancak bir kullanıcı iş parçacığının çekirdek iş parçacığına **bağlanır**

İş Parçacığı Kütüphaneleri

- **İş Parçacığı kütüphaneleri** programcılara API yardımıyla iş parçacığı oluşturma ve yönetmeyi sağlar
- Uygulamanın iki temel yolu
 - Tamamen kullanıcı alanında kütüphane
 - OS tarafından desteklenen çekirdek düzeyli kütüphane

Pthreads

- Kullanıcı düzeyi veya çekirdek düzeyi olarak sağlanabilir
- İş parçacığı oluşturma ve senkronizasyon için bir POSIX standardı (IEEE 1003.1c) API
- ***Uygulama* değil *Şartname***
- API iş parçacığı kütüphanesi davranışını tanımlar, uygulama kütüphanesinin geliştirilmesi ile ilgilidir
- UNIX işletim sistemlerinde yaygın (Linux & Mac OS X)

Pthreads Örneği

```
#include <pthread.h>
#include <stdio.h>

#include <stdlib.h>

int sum; /* this data is shared by the thread(s) */
void *runner(void *param); /* threads call this function */

int main(int argc, char *argv[])
{
    pthread_t tid; /* the thread identifier */
    pthread_attr_t attr; /* set of thread attributes */

    /* set the default attributes of the thread */
    pthread_attr_init(&attr);
    /* create the thread */
    pthread_create(&tid, &attr, runner, argv[1]);
    /* wait for the thread to exit */
    pthread_join(tid, NULL);

    printf("sum = %d\n", sum);
}
```

Pthreads Örneği (devam)

```
/* The thread will execute in this function */  
void *runner(void *param)  
{  
    int i, upper = atoi(param);  
    sum = 0;  
  
    for (i = 1; i <= upper; i++)  
        sum += i;  
  
    pthread_exit(0);  
}
```


10 adet İş Parçacığını Birleştiren Pthreads Kodu

```
#define NUM_THREADS 10

/* an array of threads to be joined upon */
pthread_t workers[NUM_THREADS];

for (int i = 0; i < NUM_THREADS; i++)
    pthread_join(workers[i], NULL);
```

```

#include <stdio.h>
#include <pthread.h>
#include <stdlib.h>

#define NUM_THREADS 10

// Function to be executed by each thread
void *thread_function(void *arg) {
    int thread_id = *(int*)arg;
    printf("Thread %d is running\n", thread_id);
    pthread_exit(NULL);
}

int main() {
    pthread_t threads[NUM_THREADS];
    int thread_args[NUM_THREADS];
    int rc, t;

    // Create ten threads
    for(t = 0; t < NUM_THREADS; t++) {
        printf("Creating thread %d\n", t);
        thread_args[t] = t;
        rc = pthread_create(&threads[t], NULL, thread_function, (void *)&thread_args[t]);
        if (rc) {
            printf("ERROR: return code from pthread_create() is %d\n", rc);
            exit(-1);
        }
    }

    // Join each thread
    for(t = 0; t < NUM_THREADS; t++) {
        rc = pthread_join(threads[t], NULL);
        if (rc) {
            printf("ERROR: return code from pthread_join() is %d\n", rc);
            exit(-1);
        }
        printf("Thread %d joined\n", t);
    }

    return 0;
}

```

```

ns235@virtual-machine: ~/Workspace
sum = 36\nns235@virtual-machine:~/Workspace$ gcc -o tenthread tenthread.c
ns235@virtual-machine:~/Workspace$ ./tenthread
Creating thread 0
Creating thread 1
Thread 0 is running
Creating thread 2
Thread 1 is running
Creating thread 3
Thread 2 is running
Creating thread 4
Thread 3 is running
Thread 4 is running
Creating thread 5
Thread 5 is running
Creating thread 6
Creating thread 7
Thread 6 is running
Creating thread 8
Creating thread 9
Thread 8 is running
Thread 0 joined
Thread 1 joined
Thread 2 joined
Thread 3 joined
Thread 9 is running
Thread 4 joined
Thread 7 is running
Thread 5 joined
Thread 6 joined
Thread 7 joined
Thread 8 joined
Thread 9 joined
ns235@virtual-machine:~/Workspace$

```

Windows Çoklu İş parçacığı C Programı

```
#include <windows.h>
#include <stdio.h>
DWORD Sum; /* data is shared by the thread(s) */

/* The thread will execute in this function */
DWORD WINAPI Summation(LPVOID Param)
{
    DWORD Upper = *(DWORD*)Param;
    for (DWORD i = 1; i <= Upper; i++)
        Sum += i;
    return 0;
}
```


Windows Çoklu İş parçacığı C Programı (devam)

```
int main(int argc, char *argv[])
{
    DWORD ThreadId;
    HANDLE ThreadHandle;
    int Param;

    Param = atoi(argv[1]);
    /* create the thread */
    ThreadHandle = CreateThread(
        NULL, /* default security attributes */
        0, /* default stack size */
        Summation, /* thread function */
        &Param, /* parameter to thread function */
        0, /* default creation flags */
        &ThreadId); /* returns the thread identifier */

    /* now wait for the thread to finish */
    WaitForSingleObject(ThreadHandle, INFINITE);

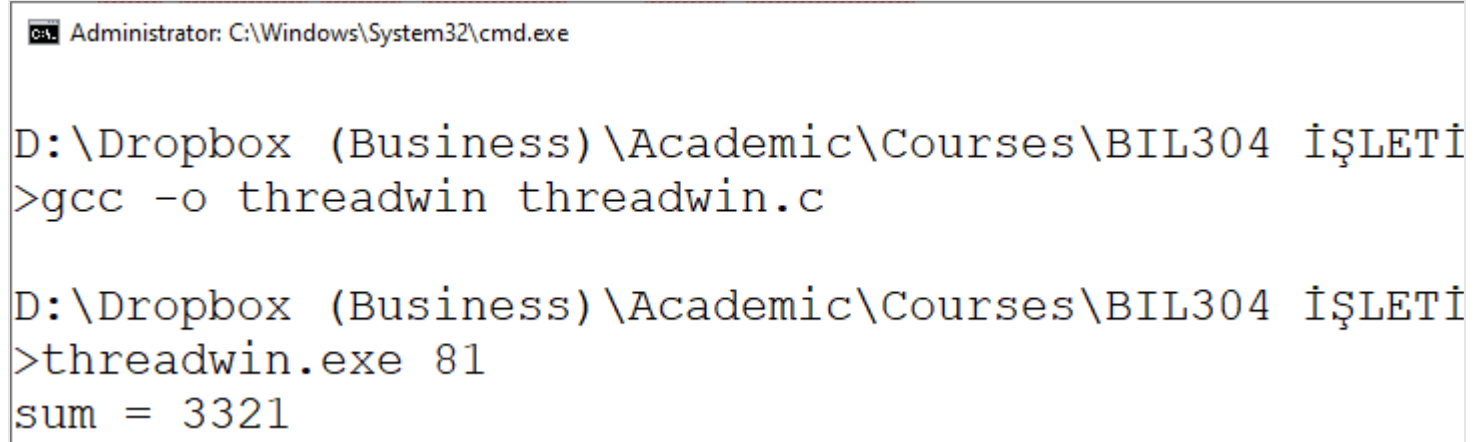
    /* close the thread handle */
    CloseHandle(ThreadHandle);

    printf("sum = %d\n", Sum);
}
```

```

#include<windows.h>
#include<stdio.h>
DWORD Sum; /* data is shared by the thread(s) */
/* The thread will execute in this function */
DWORD WINAPI Summation(LPVOID Param)
{
    DWORD Upper = *(DWORD*)Param;
    for (DWORD i = 1; i <= Upper; i++)
        Sum += i;
    return 0;
}
int main(int argc, char *argv[])
{
    DWORD ThreadId;
    HANDLE ThreadHandle;
    int Param;
    Param = atoi(argv[1]);
    /* create the thread */
    ThreadHandle = CreateThread(
        NULL, /* default security attributes */
        0, /* default stack size */
        Summation, /* thread function */
        &Param, /* parameter to thread function */
        0, /* default creation flags */
        &ThreadId); /* returns the thread identifier */
    /* now wait for the thread to finish */
    WaitForSingleObject(ThreadHandle, INFINITE);
    /* close the thread handle */
    CloseHandle(ThreadHandle);
    printf("sum = %d\n", Sum);
}

```


Administrator: C:\Windows\System32\cmd.exe

```

D:\Dropbox (Business)\Academic\Courses\BIL304 İŞLETİ
>gcc -o threadwin threadwin.c

D:\Dropbox (Business)\Academic\Courses\BIL304 İŞLETİ
>threadwin.exe 81
sum = 3321

```

Java İş Parçacıkları

Java iş parçacıkları JVM tarafından yönetilir

- Genellikle altta yatan işletim sistemi tarafından sağlanan iş parçacıkları modeli kullanılarak uygulanır.
- Java iş parçacıkları aşağıdaki şekilde oluşturulabilir:
 - Thread sınıfının türetilmesi
 - Runnable arayüzünün uygulanması

```
public interface Runnable
{
    public abstract void run();
}
```

- Standart uygulama Runnable arabirimi uygulamaktır (çoklu kalıttan dolayı)

Java İş Parçacıkları

Runnable arayüzü uygulama:

```
class Task implements Runnable
{
    public void run() {
        System.out.println("I am a thread.");
    }
}
```

İş parçacığı oluşturma:

```
Thread worker = new Thread(new Task());
worker.start();
```

Bir iş parçacığı bekleniyor:

```
try {
    worker.join();
}
catch (InterruptedException ie) { }
```

Java Executer Çerçevesi

- Java, iş parçacığı oluşturmak yerine, Executor arabirimi etrafında iş parçacığı oluşturulmasına da izin verir:

```
public interface Executor
{
    void execute(Runnable command);
}
```

Executer aşağıdaki gibi kullanılır:

```
Executor service = new Executor;
service.execute(new Task());
```


Java Executer Çerçevesi

```
import java.util.concurrent.*;

class Summation implements Callable<Integer>
{
    private int upper;
    public Summation(int upper) {
        this.upper = upper;
    }

    /* The thread will execute in this method */
    public Integer call() {
        int sum = 0;
        for (int i = 1; i <= upper; i++)
            sum += i;

        return new Integer(sum);
    }
}
```

Java Executor Çerçevesi (devam)

```
public class Driver
{
    public static void main(String[] args) {
        int upper = Integer.parseInt(args[0]);

        ExecutorService pool = Executors.newSingleThreadExecutor();
        Future<Integer> result = pool.submit(new Summation(upper));

        try {
            System.out.println("sum = " + result.get());
        } catch (InterruptedException | ExecutionException ie) { }
    }
}
```

Kapalı İş Parçacığı

- İş parçacığı sayısı arttıkça popüleritesi artıyor, program doğruluğu açık iş parçacıkları ile daha zor
- İş parçacıklarının oluşturulması ve yönetimi programcılar yerine derleyiciler ve çalışma zamanı kütüphaneleri tarafından yapılıyor
- Beş yöntem;
 - İş parçacığı havuzları
 - Fork-join
 - OpenMP
 - Grand Central Dispatch
 - Intel Threading İnşa Blokları

İş Parçacığı Havuzları

- Bir havuz içerisinde çalışmayı bekleyen iş parçacıkları
- Avantajları:
 - Bir isteği yeni bir iş parçacığı oluşturmaktan daha hızlı bir şekilde varolan bir iş parçacığıyla yerine getirmek daha hızlıdır
 - Uygulama(lar)daki iş parçacığı sayısının havuz boyutuna bağlanmasını sağlar
 - Yerine getirilecek görevlerin görev oluşturma mekaniğinden ayrılması, görevi çalıştırmak için farklı stratejiler sağlar
 - Yani, görevler periyodik olarak çalışacak şekilde zamanlanabilir
- Windows API iş parçacığı havuzlarını destekler:

```
DWORD WINAPI PoolFunction(AVOID Param) {  
    /*  
     * this function runs as a separate thread.  
     */  
}
```

Java İş Parçacığı Havuzları

- Executors sınıfında iş parçacığı havuzları oluşturmak için üç yöntem:

- `static ExecutorService newSingleThreadExecutor()`
- `static ExecutorService newFixedThreadPool(int size)`
- `static ExecutorService newCachedThreadPool()`

Java İş Parçacığı Havuzları (devam)

```
import java.util.concurrent.*;

public class ThreadPoolExample
{
    public static void main(String[] args) {
        int numTasks = Integer.parseInt(args[0].trim());

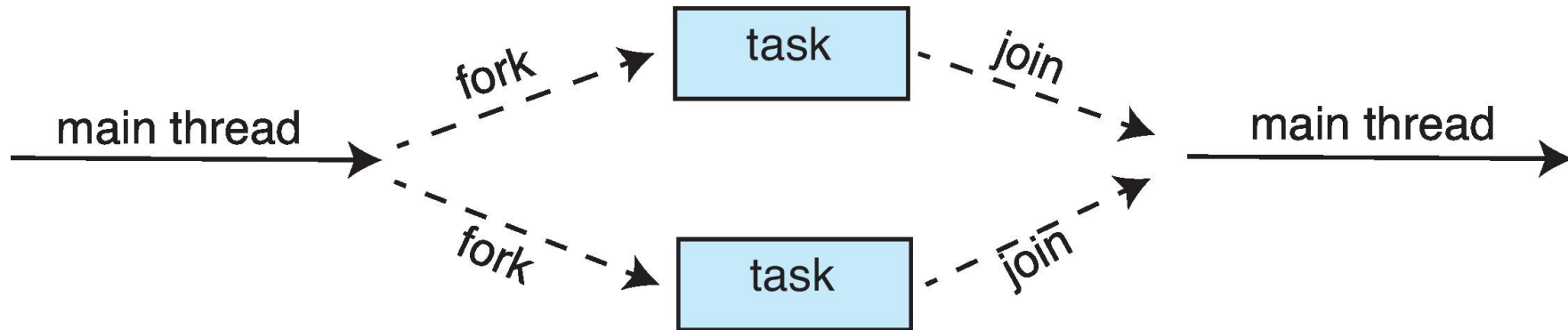
        /* Create the thread pool */
        ExecutorService pool = Executors.newCachedThreadPool();

        /* Run each task using a thread in the pool */
        for (int i = 0; i < numTasks; i++)
            pool.execute(new Task());

        /* Shut down the pool once all threads have completed */
        pool.shutdown();
    }
}
```

Fork-Join Paralelliği

- Birden çok iş parçacığı (görev) **oluşturulur (fork)**, ve sonra **birbirine bağlanır(join)**.

Fork-join Paralelliği

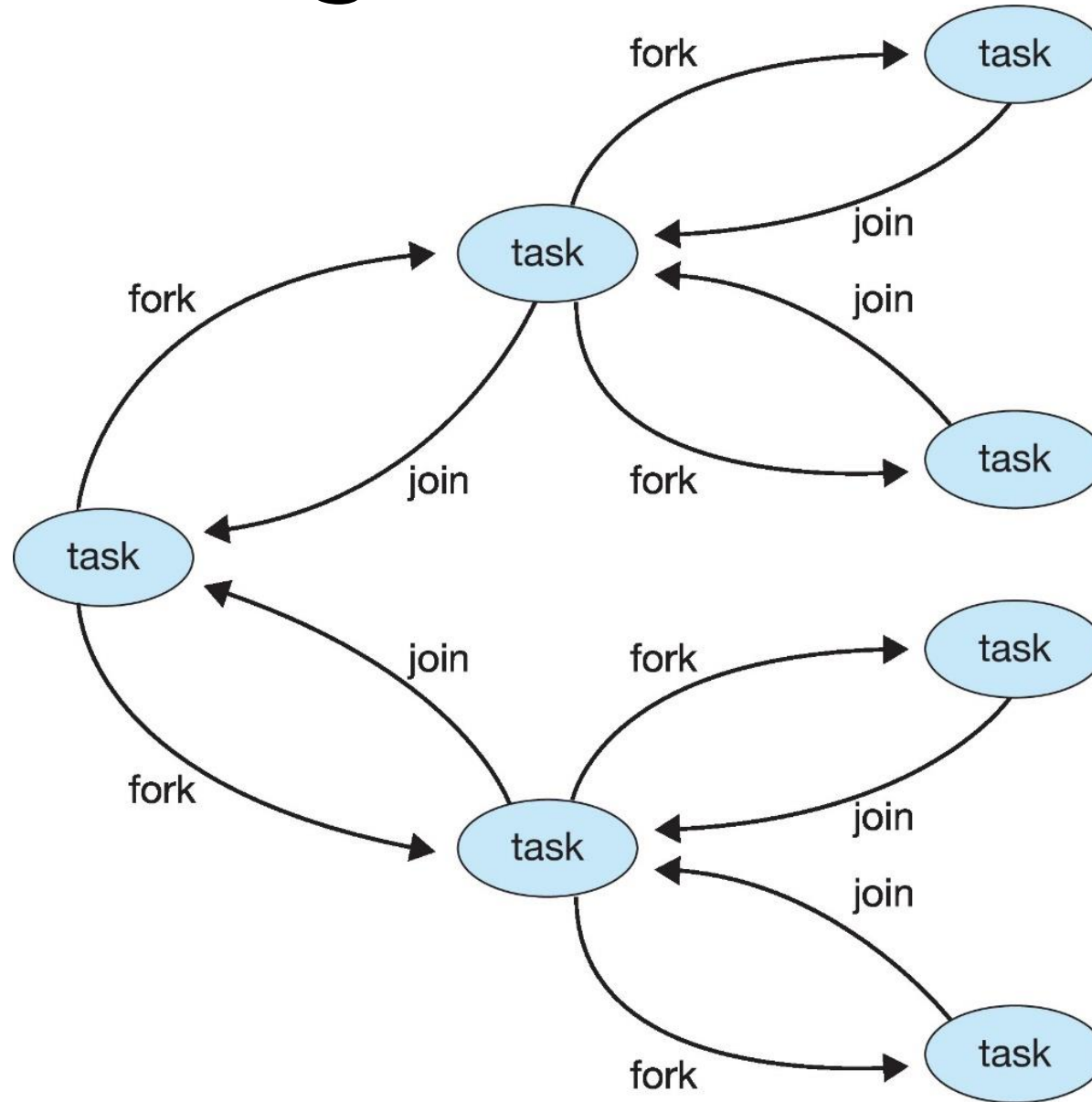
- Fork-join stratejisi için genel algoritma:

```
Task(problem)
  if problem is small enough
    solve the problem directly
  else
    subtask1 = fork(new Task(subset of problem))
    subtask2 = fork(new Task(subset of problem))

    result1 = join(subtask1)
    result2 = join(subtask2)

    return combined results
```


Fork-join Paralelliği

Java'da Fork-join Paralelliği

```
ForkJoinPool pool = new ForkJoinPool();  
// array contains the integers to be summed  
int[] array = new int[SIZE];  
  
SumTask task = new SumTask(0, SIZE - 1, array);  
int sum = pool.invoke(task);
```

Java'da Fork-join Paralelliği

```
import java.util.concurrent.*;

public class SumTask extends RecursiveTask<Integer>
{
    static final int THRESHOLD = 1000;

    private int begin;
    private int end;
    private int[] array;

    public SumTask(int begin, int end, int[] array) {
        this.begin = begin;
        this.end = end;
        this.array = array;
    }

    protected Integer compute() {
        if (end - begin < THRESHOLD) {
            int sum = 0;
            for (int i = begin; i <= end; i++)
                sum += array[i];

            return sum;
        }
        else {
            int mid = (begin + end) / 2;

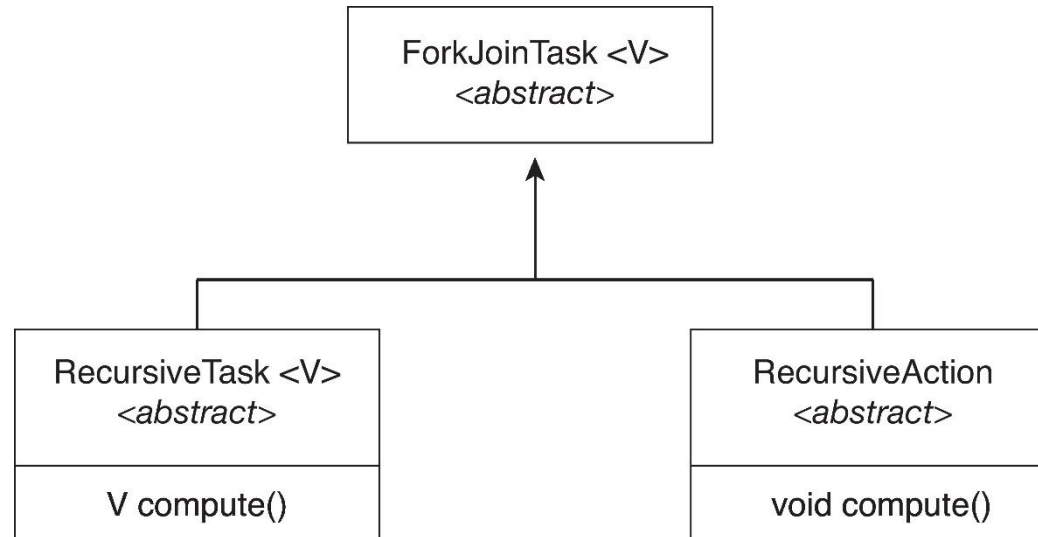
            SumTask leftTask = new SumTask(begin, mid, array);
            SumTask rightTask = new SumTask(mid + 1, end, array);

            leftTask.fork();
            rightTask.fork();

            return rightTask.join() + leftTask.join();
        }
    }
}
```

Java'da Fork-join Paralelliği

- Bu, **ForkJoinTask** soyut bir sınıftır
- **RecursiveTask** ve **RecursiveAction** sınıfları **ForkJoinTask** sınıfını genişletir
- **RecursiveTask** bir sonuç geri döndürür (**compute()** metodundan dönüş değeri üzerinden)
- **RecursiveAction** sonuç döndürmez

OpenMP

- Derleyici yönergeleri ve C, C++, FORTRAN için API
- Paylaşılan bellek ortamlarında paralel programlama desteği sağlar
- **paralel bölgeler** tanımlar - paralel olarak çalıştırılabilen kod blokları

#pragma omp parallel

Çekirdekler kadar sayıda iş parçacığı oluşturur

```
#include <omp.h>
#include <stdio.h>

int main(int argc, char *argv[])
{
    /* sequential code */

    #pragma omp parallel
    {
        printf("I am a parallel region.");
    }

    /* sequential code */

    return 0;
}
```

- For döngüsüne paralel olarak çalıştırma

```
#pragma omp parallel for  
for (i = 0; i < N; i++) {  
    c[i] = a[i] + b[i];  
}
```

İş Parçacığı Sorunları

- **fork()** ve **exec()** sistem çağrılarının semantiği
- Sinyal işleme
 - Senkron ve asenkron
- Hedef iş parçacığının iş parçacığı iptali
 - Asenkron veya ertelenmiş
- İş parçacığı yerel depolama
- Sıralayıcı Aktivasyonları

fork() ve exec() Semantiği

- **fork()** yalnızca çağıran iş parçacığını mı yoksa tüm iş parçacıklarını mı çoğaltır?
 - Bazı UNIXler fork iki farklı sürüme sahiptir
- **exec()** genellikle normal olarak çalışır – tüm iş parçacıklarını içeren çalışan prosesi değiştirir

Sinyal İşleme

- **Sinyal** UNIX sistemlerinde belirli bir olayın meydana geldiğinden bir prosesi haberdar etmek için kullanılır.
- **Sinyal işleyicisi** sinyalleri yönetmek için kullanılır
 1. Sinyal belirli bir olay tarafından oluşturulur
 2. Sinyal bir prosese teslim edilir
 3. Sinyal, iki sinyal işleyiciden biri tarafından yönetilir:
 1. Varsayılan
 2. kullanıcı tanımlı
- Her sinyal **varsayılan işleyiciye** sahiptir ve sinyali işlerken çekirdek tarafından çalıştırılır
Kullanıcı tanımlı sinyal işleyicisi varsayılanı geçersiz kılabilir
Tek iş parçacığı için, sinyal prosese teslim edilir

Sinyal İşleme (devam)

Çoklu iş parçacığı modelinde sinyal nereye teslim edilmelidir?

Sinyali sinyalin uygulandığı iş parçacığına teslim et

Sinyali proses içindeki her iş parçacığına teslim et

Sinyali prosesteki belirli iş parçacıklarına teslim et

Belirli bir iş parçacığı prosesteki tüm sinyalleri almak için atama

İş Parçacığını İptal Etme

- İş parçacığının bitmeden sona erdirilmesi
- İptal edilecek iş parçacığı **hedef iş parçacığı**
- İki genel yaklaşım:
 - **Asenkron iptal** hedef iş parçacığı hemen sona erer
 - **Ertelenmiş iptal** hedef iş parçacığının iptal edilip edilmemesi gerektiğini periyodik olarak denetlemesini sağlar
- Bir iş parçacığı oluşturmak ve iptal etmek için Pthread kodu:

```
pthread_t tid;

/* create the thread */
pthread_create(&tid, 0, worker, NULL);

. . .

/* cancel the thread */
pthread_cancel(tid);

/* wait for the thread to terminate */
pthread_join(tid, NULL);
```

İş Parçacığını İptal Etme (devam)

- İş parçacığı iptali isteklerini iptal etmek, ancak gerçek iptal iş parçacığı durumuna bağlıdır

Mode	State	Type
Off	Disabled	–
Deferred	Enabled	Deferred
Asynchronous	Enabled	Asynchronous

- İş parçacığı iptal devre dışı bırakılmışsa, iş parçacığı etkinleştirilene kadar iptal beklemede kalır
- Varsayılan tür ertelemeli iptaldir
 - İptal işlemi yalnızca iş parçacığı **iptal noktasına** ulaştığında gerçekleşir
 - Yani. **pthread_testcancel()**
 - Sonra **temizleme işleyicisi** çağrılır
- Linux sistemlerinde, iş parçacığı iptali sinyaller aracılığıyla gerçekleştirilir

Java'da İş Parçacığı İptali

- Ertelenmiş iptal, **interrupt()** metodunu kullanır. Bu metod iş parçacığının durumunu iptal edilmiş olarak belirler.

```
Thread worker;  
  
. . .  
  
/* set the interruption status of the thread */  
worker.interrupt()
```

- Bir iş parçacığı daha sonra kesintiye uğrayıp uğramadığını denetleyebilir:

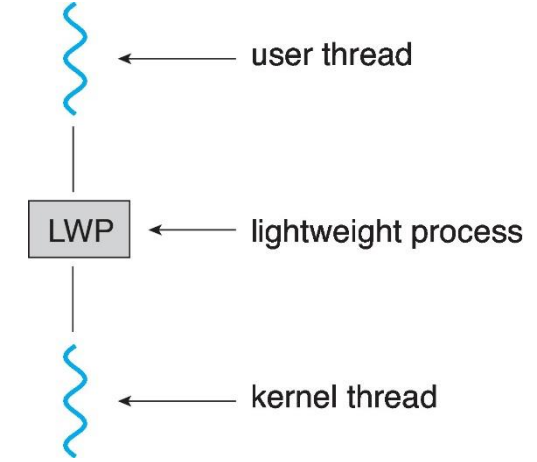
```
while (!Thread.currentThread().isInterrupted()) {  
    . . .  
}
```

İş Parçacığı-Yerel Depolama

- **İş parçacığı yerel depolama (Thread-local storage - TLS)** her iş parçacığının kendi veri kopyasına sahip olmasını sağlar
- İş parçacığı oluşturma işlemi üzerinde denetim olmadığında kullanışlı (örneğin, iş parçacığı havuzu kullanırken)
- Yerel değişkenlerden farklı
 - Yalnızca tek işlev çağırma sırasında görünen yerel değişkenler
 - TLS işlev çağrıları arasında görünür
- **statik** veriye benzer
 - TLS her iş parçacığına özgüdür

Sıralayıcı Aktivasyonları

- Hem M:M hem de İki düzeyli modeller, uygun sayıda çekirdek iş parçacığının uygulamaya ayrılmasını korumak için iletişim gerektirir
- Genellikle kullanıcı ve çekirdek iş parçacıkları arasında bir ara veri yapısı kullanın – **hafif proses (lightweight process - LWP)**
 - Hangi prosesin kullanıcı iş parçacığı çalıştıracacağı sanal bir işlemci vazifesi görür
 - Her LWP Çekirdek iş parçacığına bağlanır
 - Kaç LWP oluşturulmalı?
- Zamanlayıcı aktivasyonları, **upcalls** – bir iş parçacığı kütüphanesinde çekirdekten **upcall işleyicisine** doğru bir iletişim mekanizması
- Bu iletişim, bir uygulamanın doğru sayıda çekirdeği iş parçacığına sahip olmasını sağlar

İşletim Sistemi Örnekleri

- Windows İş Parçacıkları
- Linux İş Parçacıkları

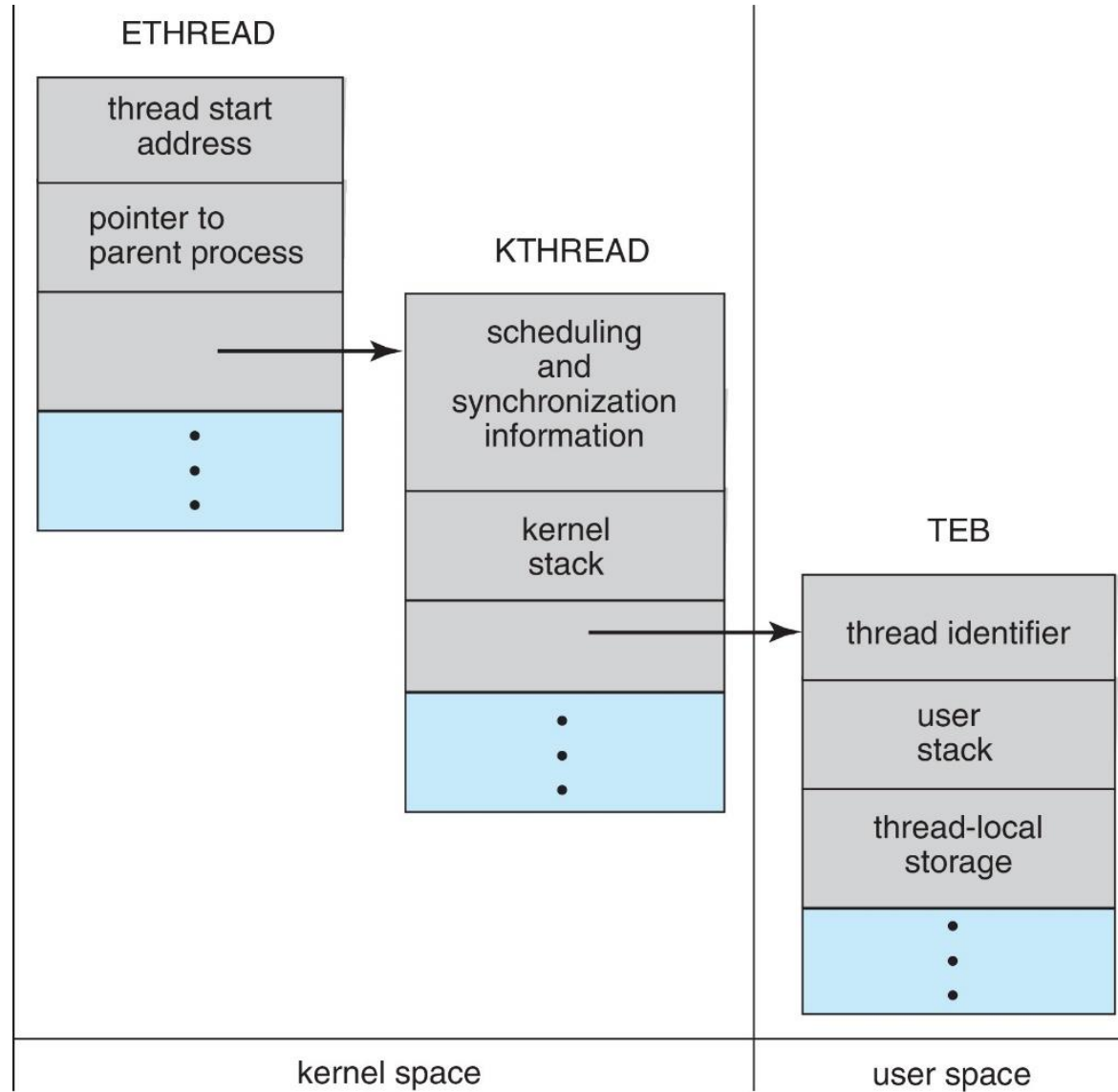
Windows İş Parçacıkları

- Windows API – Windows uygulamaları için birincil API
- Bire bir eşleme, çekirdek düzeyinde uygular
- Her iş parçacığı aşağıdakileri içerir:
 - Bir iş parçacığı id si
 - İşlemci durumunu temsil eden kaydedici
 - İş parçacığı kullanıcı modunda veya çekirdek modunda çalıştığında kullanılan ayrı kullanıcı ve çekirdek yığınları
 - Çalışma zamanı kütüphaneleri ve dinamik bağlantı kütüphaneleri (DLLler) tarafından kullanılan özel veri depolama alanı
- Kayıt kümesi, yığınlar ve özel depolama alanı iş parçacığının **bağlamı(context)** olarak adlandırılır.

Windows İş Parçacıkları (devam)

- Bir iş parçacığının birincil veri yapıları şunlardır:
 - **ETHREAD** (executive thread block) – çekirdek alanında iş parçacığının ait olduğu prosese ve KTHREAD'e pointer içerir
 - **KTHREAD** (çekirdek iş parçacığı bloğu) – sıralama ve senkronizasyon bilgileri, çekirdek modu yığını, TEB işaretçisi, çekirdek alanında
 - **TEB** (iş parçacığı çevre bloğu) – iş parçacığı id, kullanıcı modu yığını, iş parçacığı yerel depolama, kullanıcı alanında

Windows İş Parçacıkları Veri Yapıları

Linux İş Parçacıkları

- Linux iş parçacıkları: **Görev** (task)
- İş parçacığı oluşturma **clone()** sistem çağrısı yoluyla yapılır
- **clone()** bir alt görevin üst görevin adres alanını (işlem) paylaşmasına izin verir
 - Davranışı kontrol eden bayraklar

flag	meaning
CLONE_FS	File-system information is shared.
CLONE_VM	The same memory space is shared.
CLONE_SIGHAND	Signal handlers are shared.
CLONE_FILES	The set of open files is shared.

- **struct task_struct** proses veri yapılarını gösterir (paylaşılan veya tek)